

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเป็นการศึกษาทัศนคติอุทมาอใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อแนวคิดของศัพท์และคอลลีเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

ประชากร

อุทมาอในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์มีทั้งหมด 27 คน โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง ซึ่งแบ่งออกเป็นสี่
กลุ่มดังต่อไปนี้

1. ผู้รู้ที่ได้รับมอบหมายจากชมรมอุทมาอ์ฟาฏอนีย์ดารุสสลาม 4 คน จากจังหวัด
ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา จังหวัดละ 1 คน
2. ผู้รู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี ยะลา
นราธิวาส สตูล และสงขลา จังหวัดละ 1 คน รวม 5 คน
3. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก อิสลามศึกษา 3 คน ซึ่งสอนอยู่ที่วิทยาลัยอิสลาม
จังหวัดยะลา ได้แก่
  - 3.1 ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา ปริญญาเอก สาขานิติศาสตร์อิสลาม
  - 3.2 ดร.ญีฮาด บุงอตาหยง ปริญญาเอก สาขาบูรฮานและหะดีษ
  - 3.3 ดร.อับดุลฮาติม ไชชิง ปริญญาเอก สาขานิติศาสตร์อิสลาม
4. ผู้รู้ที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีนักเรียนมากเป็น
อันดับหนึ่ง สอง และสามของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลาและสตูล โรงเรียนละ 1 คน
รวม 15 คน ซึ่งมีรายชื่อโรงเรียนที่ได้คัดเลือก ดังนี้ (อาหะมัด หะบาเย (สัมภาษณ์), 2 ตุลาคม
2542)

4.1 จังหวัดปัตตานี

โรงเรียนครุศาสตร์ศึกษา อ.สายบุรี

โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา อ.สายบุรี

โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อ.เมือง

4.2 จังหวัดยะลา

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อ.เมือง

โรงเรียนพัฒนาวิทยา อ.เมือง

โรงเรียนคารุตศูคาหวิทยา อ.รามัน

4.3 จังหวัดนราธิวาส

โรงเรียนอัครเกียรติยะฮิสลามียะฮ์ อ.เมือง

โรงเรียนคารุตศูคาห อ.ระแงะ

โรงเรียนแสงธรรมวิทยา อ.สุไหงโกะลก

4.4 จังหวัดสงขลา

โรงเรียนท่าใหญ่วิทยา อ.หาดใหญ่

โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิชยามูลนิธิ อ.หาดใหญ่

โรงเรียนบุศดานุคดิน อ.จะนะ

4.5 จังหวัดสตูล

โรงเรียนพัฒนาการศึกษามูลนิธิ อ.เมือง

โรงเรียนแสงประทีปวิทยา อ.เมือง

โรงเรียนคารุตมะอาระฟ อ.ควนโดน

เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์สองแบบคือ การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยได้สร้างขั้นตอนในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ในแนวคิดศัพท์และคอดีจากหนังสือต่างๆ ซึ่งสามารถแยกเป็นหัวข้อหลัก ดังนี้

1.1 ความหมายของศัพท์และคอดี

1.2 ประเภทของคุณลักษณะของอัลลอฮ์

1.3 แนวทางของศัพท์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

1.4 แนวทางของคอดีฟเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

1.5 ทศนคติอุลามาอ์ในอดีตเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

2. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ 2 แบบ

2.1 การสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษา

2.2 การสัมภาษณ์เจาะลึกหรือเรียกว่าการสัมภาษณ์ในแนวลึก (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540 : 255) ซึ่งเหมาะสมในการรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่มีลักษณะพิเศษและเป็นประชากรขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของข้อมูลตายตัวแต่ได้กำหนดประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับทศนคติอุลามาอ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ครบทุกประเด็น โดยให้ผู้ตอบการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ได้ตามความประสงค์และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากหน่วยงาน ดังนี้คือ

1. สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. วิทยาลัยอิสลามยะลา
3. ชมรมอุลามาอ์ปัตตานีคารุสตาม
4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ผลคำตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง แสดงรายละเอียดที่สนใจของกุ่มตัวอย่างด้วยการแสดงจำนวนและร้อยละ พร้อมกับพรรณนาข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความคิดเห็นของกุ่มตัวอย่าง

3. การยืนยันข้อมูลตามสมมุติฐาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานดังนี้

3.1 อุลามาร์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เห็นด้วยกับแนวคิดระดับยุคก่อน(กัลยาณฆนุสถิมช่วงสามศตวรรษแรกของอิสลาม) แต่จะมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับแนวคิดระดับของอุลามาร์ยุคหลัง (สามศตวรรษแรกของอิสลาม) ที่ได้นำเสนอ

3.2 อุลามาร์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับแนวคิดคอลีฟ

3.3 ความแตกต่างทางความคิดระหว่างแนวคิดระดับและคอลีฟเป็นความแตกต่างด้านวิชาการในการนำเสนอและอธิบายด้วยทฤษฎีอานและหะดีษศิฟาที่มีความหมายเป็นนัย

3.4 การไม่ยอมรับความแตกต่างทางความคิดระหว่างแนวคิดระดับและคอลีฟของอุลามาร์และวิชายซึ่งกันและกัน เป็นสาเหตุสำคัญคู่ความแตกแยกการยอมรับความแตกต่างทางความคิดของอุลามาร์ และแสวงหาจุดร่วมสงวนจุดต่างเป็นสาเหตุสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะสรุปและนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

5. เพื่อความสะดวกในการนำเสนอเหตุผลและความคิดเห็นแต่ละคนผู้วิจัยกำหนดอักษรย่อของกุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางแสดงอักษรย่อของกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อ - สกุล	ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก	อักษรย่อ
หะซียารี รุมะ (บาบอซึ ปูโงะ)	ประธานชมรมอุลามาอ์ฟาฏอนีย์คารุสสลามได้ รับมอบหมายจากชมรมฯ ในจังหวัดนราธิวาส	ชอ./01
หะซียิสมาแอ คะฮาละ (บาบอหะซียิสมะฮิด เฮอร์ป็นญิง)	รองประธานชมรมอุลามาอ์ฟาฏอนีย์คารุสสลาม ได้รับมอบหมายจากชมรมฯ ในจังหวัดปัตตานี	ชอ./02
หะซียันอามัด โด๊ะอาดัม	เลขานุการอิห์ลิสูรอ ชมรมอุลามาอ์ฟาฏอนีย์ คารุสสลาม ได้รับมอบหมายจากชมรมฯ ใน จังหวัดยะลา	ชอ./03
หะซียีหมัด นิยมเคชา	รองประธานชมรมอุลามาอ์จะนะ ได้รับมอบ หมายจากชมรมฯ ในจังหวัดสงขลา	ชอ./04
ไม่ระบุ	สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ปัตตานี	สนง. /05
ไม่ระบุ	สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ยะลา	สนง. /06
ไม่ระบุ	สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด นราธิวาส	สนง. /07
หะซียิดควาหะ เส็มหวัง (บาบอหะ เกาะทาก)	สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด สงขลา	สนง. /08
ไม่ระบุ	สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด สตูล	สนง. /09
ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา	ปริญญาเอก จากจังหวัดปัตตานี	ปอ. /10

ชื่อ - สกุล	ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก	อักษรย่อ
ดร.ญีฮาด บุงอตาหยง	ปริญญาเอก จากจังหวัดยะลา	ปอ./11
ดร.อับดุลฮาติม ไชชิง	ปริญญาเอก จากจังหวัดยะลา	ปอ./12
ไม่ระบุ	โรงเรียนครุศาสตร์วิทยา จ.ปัตตานี	ร.ร./13
ไม่ระบุ	โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา จ.ปัตตานี	ร.ร./14
ไม่ระบุ	โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ จ.ปัตตานี	ร.ร./15
ไม่ระบุ	โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จ.ยะลา	ร.ร./16
ไม่ระบุ	โรงเรียนพัฒนาวิทยา จ.ยะลา	ร.ร./17
ไม่ระบุ	โรงเรียนคารุณาคหวิทยา จ.ยะลา	ร.ร./18
ไม่ระบุ	โรงเรียนอัคร์กียะห์อิสลามียะห์ จ.นราธิวาส	ร.ร./19
หะยีคาไอ๊ะ บอตอ (เปาะสู นุกิจสามิ)	โรงเรียนคารุณาสถลาม จ.นราธิวาส	ร.ร./20
ไม่ระบุ	โรงเรียนแสงธรรมวิทยา จ.นราธิวาส	ร.ร./21
ไม่ระบุ	โรงเรียนท่าใหญ่วิทยา จ.สงขลา	ร.ร./22
ไม่ระบุ	โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวินามูลนิธิ จ.สงขลา	ร.ร./23
ไม่ระบุ	โรงเรียนนุสตานุกตึน จ.สงขลา	ร.ร./24
ไม่ระบุ	โรงเรียนพัฒนาการศึกษามูลนิธิ จ.สตูล	ร.ร./25
ไม่ระบุ	โรงเรียนแสงประทีปวิทยา จ.สตูล	ร.ร./26
ไม่ระบุ	โรงเรียนคารุณมะอาเรฟ จ.สตูล	ร.ร./27

6. การเทียบพหุญชนะอาหรับ-ไทยนั้นผู้วิจัยใช้หลักการเปรียบเทียบพหุญชนะอาหรับ-ไทยของคณะกรรมการดำเนินโครงการสัมมนาปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย ซึ่งจัดทำโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ดังนี้

ตารางเทียบพยัญชนะอาหรับ — ไทย

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย	หมายเหตุ
ء	ฮัมชะฮฺ	อ (ฮฺ ในกรณีเป็นตัวสะกดตัวสุดท้าย)	เช่น อุลามาฮฺ
ب	บอ	บ	เช่น เศาะหาบะฮฺ
ج	จอ	ค	เช่น มุตะฮามิฮาด
ح		ค (ฮฺ ในกรณีเป็นตัวสะกดตัวสุดท้าย)	เช่น ฮายะฮฺ
خ	ฆอ	ฆ	เช่น ฆาบิต
د	ดิม	ฎ (จฎ ในกรณีเป็นตัวสะกด)	เช่น ฎาฮิต เคาะวาริจญ์
ذ	ดอ	ด	ยกเว้นคำที่ หอ อัดเราะฮฺที่ อ่านเสียงยาว และ หอ ที่พะตะฮฺที่สะกดด้วยมีม เช่น อับดุลเราะฮิม มุฮัมมัด
ر	รอ	ค	เช่น เคาะดีพะฮฺ
ز	ดาด	ด	เช่น ดาฮฺ
س	ซาด	ซ	เช่น มูอาฮฺ
ش	รอ	ร	เช่น อับดุลเราะฮิม
ص	ซายน์	ซ	เช่น ซัยนับ
ض	ซีน	ซ	ยกเว้นคำว่า อีซา และ มูซา
ط	ซีน	ซ	เช่น ซาฟิอียะฮฺ
ظ	ศอด	ศ	เช่น ศิฟาต
ع	ฎอด	ฎ	เช่น ฎะลาอะฮฺ
غ	ฎอ	ฎ	เช่น ฎุรฎูบียะฮฺ
ف	ซอ	ซ	เช่น ซอฮิร
ق	ฮัยน์	ฮ	เช่น ฮาลิม
ك	ฆอยน	ฆ	เช่น ฆะฆาลีฮฺ
ق	ฟา	ฟ	เช่น ซาฟิอียะฮฺ
ك	กอฟ	ก	เช่น เคาะฎอฮฺ
ك	กาฟ	ก	เช่น กาฟิร

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย	หมายเหตุ
ل	ลาม	ล	เช่น อัลลอฮ์
م	มีม	ม	เช่น มุฮัมมัด
ن	นูน	น	เช่น อัลนวะวะวีย์
ه	ฮาฮ์	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)	เช่น ฮารูน
و	วาว	ว	เช่น วะลิด
ي	ยาล์	ย	เช่น ยะหฺยา
الفتحة ـِ		- (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น นัรวาน อาคัม ฯลฯ) ะ, -ะ (อี ในกรณีมีตัวสะกด) (ละ สระในบางกรณี เช่น อลี บนี ฯ)	เช่น สุบฮานะฮฺวะตะอะลา
الكسرة -			เช่น กิยาส
الضمة ُ			เช่น สุบฮานะฮฺวะตะอะลา
الفتحة الممدودة ـِـ		า (สระ อ ในกรณีที่ทำหน้าด้วยพยัญชนะ ดังต่อไปนี้ คือ คอ คอด ฎอด ฎอ ซอ รอ มอ ลัม-อัลลอฮ์ เช่น อัลฟารอบ	เช่น สุบฮานะฮฺวะตะอะลา
الكسرة الممدودة ـِـِ		อี สระ อี ในกรณีก็ตามด้วย ฮา นี ตบะฮ์ ใช้ - อี	เช่น ซาฟิอีย์ อะฏีละฮ์
الضمة الممدودة ـِـِـ		อู สระอู	เช่น มุซา
ال-الشمسية	อลีฟลาม อัซซันซี ยะฮ์	ฮ- ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป	เช่น อัคคีน อัจญ์น ฯ
ال-القمرية	อตีฟลาม อัลเกาะ มะรียะฮ์	อัล ตามด้วยคำต่อไป โดยไม่ต้องเว้นวรรค	เช่น อัลลอฮ์ อัลอิสลาม ฯ
ـ	อัคคัซซิด	ให้ซ้ำตัวที่มีอัคคัซซิด ยกเว้นฉีมอัคคัซซิด เขียนด้วย จญ์	เช่น ลิลลาฮ์